

В. ГУЛЯЕВ,
«Агропромстрой»
МПИК-тын болуотун
ньуга.

Кадрдары хайдах туһанабытай?

Бүгүн ОАПХ систематтар 394 үрдүк уонна орто анал үөрэхтээх специалисттар үлэһиннэр. Совхозтар бары ылаабынай специалисттара үрдүк үөрэхтээхтэр. Ол эрэри экономикай-бухгалтерскай үлэһиттэр тийбэттэр, үлэһиттэрин ортогута аналлаах үөрэхтээх тарбахха баттанар. 75 бухгалтертан сыччах 10 киһи үрдүк, 4 киһи ситэтэ суох үрдүк үөрэхтээх, экономистартан үрдүк үөрэхтээх 12 киһи. Итинтэн 8-һа эрэ аналлаах үөрэхтээх.

Чугастаабы кэмнэргэ бу специалисттарынаа хааччылыыга ыарахаттары ордук «Чурапчы», Субурускай аатынан уонна «Вахсы» совхозтар көрсөр чинчилээхтэр. Бу хаһаайыстыбаларга ветврачтар, инженер-механиктар, агрономнар, зоотехниктар эмиз тийбэттэр.

Совхозтар уонна атын даҕаны тэрилтэлэр кэлэн специалисттары үөрэтэрингэ дьэ балаача ылсан эрэллэр. Быйыл совхозтар, предприятиелар стипендияларынан дойду араас куораттарыгар уонна бэйэбит республикабыт үрдүк уонна аналлаах орто үөрэбин заведенийнарыгар 80 ыччат үөрэнэр. Ол иһигэр экономикай-бухгалтерскай үөрэххэ — 19 стипендиат. Оттон уу хаһаайыстыбатын уонна сирин огоруу курдук идэлэргэ ыччат барыта суоһун көрүстэ, бирдин эрэ үөрэнэ.

Кадрдары олохсутаан көлүүстээхтик үлэлэтиҥи бэйэте туспа болпуруос. 1988 сыл сөтинньиттэн бу сыл муус устарга дьэри икки совхоз директора, элбэх управлю-

циялар уларыдылар. «Чурапчы» уонна Эрлик Эрстийин аатынан совхозтарга ылаабынай специалисттар уонна орто сүһүөх кадрдар уларытыларын бырыһыана үрдүк. Кадрдары кытта үлэ «Мындааайы» совхозка балаача үчүгэй. Манна специалисттары дьинэн уотунан хааччылыы, итинтэн идэлэринэн олохтоохтук үлэлэтиҥи ситиһилинэ.

Кэминин кэмгэ ордук орто сүһүөх кадрдар үлэтин уурайылыра элбэтэ. Кинилэр идэлэринэн буолбана, арендага иһирэп үлэһитиннэрэ «мода» буолла. Үгүстэр арендага коллективтарга сыйааллар. Арендага үлэһит барда, ол иһигэр 31 киһи — коллективнай арендага. 9 киһи — дьэ иһигэр арендагыгар. Кинилэртэн үрдүк үөрэхтээх — 12, аналлаах орто үөрэхтээх — 29.

Аны арендага коллективтар, үбү-харчыны харыстаахтарга азыран, специалисттары идэлэринэн туһамматтар, субсидияларын даҕаны ылыммат туһалардаахтэр. Кистэл буолбатах, үгүс сирдэри зоотехниктартан, техника-осеменатордартан, селекционер — зоотехниктартан аккаастанналар. Ферма механизациятын кормпекс курдуктары, боро-дууһуу бэйэе турар сыанатын үрдэтэлэр дьэ, туһаммат буолулар. Онон сүһүөх итиннэ технологията кэһиллэр, оттон специалисттар нэмнэх квалификациялаах үлэһит илин курдук туһулар чинчиллэллэр. Дьингэр, үлэ үрдүн түмүгэ дьингэр билилээх специалист, технолог, тари-

иаччы баар эрэ буоллаҕына ситиһиллэр кыахтаах. Ону өйдөөчүлэр, арендага — салайааччынан үөрэхтээх, идэлэрин дьиннэни баһылаабыт дьон ууруораллар, специалисттарын, ханнын даҕаны үлэ улаастагар туруоруллубуттарыттан тутууга суох, идэлэринэн туһанааллар.

Специалисттар уларыталаһыа турууларга совхозтарга ордук кэмингэ нэмнэ штаттары олоҕо суох сарбыһыттан элбэтэ. Сарбыһыта совхозтар кылаабынай ветврачтара, техникадан куттал суох буолуутун инженердэра, сылыг зоотехниктара түбэстилэр. Аны ОАПХ тэрилтэлэре предприятиелара, холобур «Агропромэнерго» предприятие, «Сельхозхимия» холбоһук курдуктар ыччаттылларан эбэтэр уларыта уларыта каттаан тэрилдэннэр сорох специалисттар атын тэрилтэлэргэ көһүтүлэллэр.

Сүһүөх итинтэн технологията олус нэмнэх туруутаах хаһаайыстыба курдуктар специалисттар баҕа өртүлэринэн уурайылыра, атын профиллаах идэлэргэ көһүлэрэ эмиз баар. Оройуонга тыа хаһаайыстыбатын специалисттарын 70 бырыһыан — дьахталлар. Олор дьингэр балаһыанньаларынан уонун кэмингэ уолуһукаа барымыра үгүс. Ол производствода ахсуута улахан.

Түмүктээн эттэххэ, араас биричиэнэлэринэн специалисттары уларытыа тохтоулуохтаах. Билигин соһуобут курдук штаттары сарбыһыт хаһаайыстыбалар сорох специалисттарын көһүтүрүһүлэргэ суотаналаара сөн. Ону олох бэйэте көрдөрдө.

П. БОРИСОВА,
ОАПХ кадрга
отделын инспектора.

Бүгүн — Тулалыыр эйгэни харыстааһын аан дойдутаабы күнэ

Украинскай ССР, Түөрт сыллаарыта аан дойдуну Чернобыллааҕы собыһа долгуһута.

Радиаактивнай бохсыы көмүлэр, зонада муһуулуубут радиаактивнай неществолары туһанап үлэһиттэр тутууга көрүлүлэр. Украина Верховнай Советта 1995 сылтан Чернобыллааҕы АЭС-ы туһаныттан таһаарарга быһаарда. Үгүс үлэ барда эрэри, нэһээн содула оссо да хас да уонунан сылларга ону саната туруо.

Быраабыллыбыт дэриэбинэлэри, олохтоохторо кеслүт Припять куораты көрүөххэ курус. Ол эрэри ити барыта контуруолтан тахсыбыт атом туохха-туохха тэрднэбин санатарынан наадалаах.

Синиокка: Прасковья Дмитриевна Короченко уонна Прасковья Семеновна Федоренко бобуулааһын үрдүнэн зонаттан 30 километрдаах төрөбүт сэлэһиннэлэригэр төһөн кэллилэр. Итиннэ кэлээччилэр манна «самоселлар» дьин ааттаналлар.

В. Соловьев фотота.
(ССТА фотохрониката).

ДЫКСИНИИЛЭЭХ БАЛАҤЫАННА

Саха АССР ууларыгар лоботельскай уонна спортивнай балыктааһын быраабылата «Якутрыбвод» управление 1988 сыл сөтинньи 30 күнүгэр 79 №-дээх бириксэһинэн би-гэргэммитэ. Онон собо-лоох күөлэргэ балыгы үөскэтиһин, бултааһын тэрийһин селскай Со-веттар, олохтоох хаһа-йыстыбалар, согоуоппа-лыыр тэрилтэлэр сүрүн-нүөхтээхтэрэ чолчу ыйы-лар.

Кэлэн сылларга хаар-тан уу көлбөргэ уонна үрэхтэр сүүрдүбэһилэр, күөлэригэр уолуулар-тан, нэтэх муһаалахтар дэлэһиттэригэр, аны со-гоуопкалыыр тэрилтэлэр муһааларын иһигэр хара-ға наһаа ыларарыттан бидиҥи оройуонмуттар балык саллаһа улахан-нык аҕыйаата. Манннык саллаһан бардарына, эс-тэр кутталлаах. Билигин айылҕа бээрэрин аһаар-дэти баллаҥа ыларга эрэ бэрбит. Оттон кинини ха-рыстыыр, салгыт үөскэ-тэн былааннаахтык туһа-нар туһунан толкуйдуу даҕаны барбаллыт.

Бу күнүгэр — балык-шыр кэмэ. Онон, быраа-была кураах, ыам ыйын 25 күнүгэр бэс ыйын 25 күнүгэр дьэри месчичик биллэриллэр. Ити кэмгэ балыгы согоуопкара уон-на бэйэ наадыһытыгар баһылаһа, каттааһа, бобуулар. Арай илинник эрэ бултааһын көтүл-лэр, бир киһи иккиттэн ордук илин үгүс суох-таах. Месчичик бириэмэ-тигэр быраабыланы көһөн балыктааччылар сокуону-лан коруллубут админис-тративнай эппиккэ тар-пыллыахтара.

Онон балыгы үөскэ-тигэ сүрүн болгомотону ууруохха. Онуоха пен-сионердары туһунан күөл-лэргэ балыгы ыттыҥи дьа-балларын селскай Со-веттар, совхозтар салал-талара ытталлара наада. Оччолуна эрэ кэмгэ ха-тырыктаабыт үлэһиттэр уонна көдүүстээхтэн ту-һанар кыахтаахтыт.

В. НОЕВ,
булчуттар уонна ба-лыксыттар общество-ларын оройуоннааҕы тэриятэтин бырабы-дыаннааһын председа-телэ.

Биир дойдутаахтарбыт сулууспалыыллар

ТӨРӨПҮТТЭРГЭ МАХТАЛ

Болтоҥо нэһиллэһин олохтоохторугар Анаста-сия Яковлевна уонна Ва-сильий Петрович П. Седали-щевтарга бу күнүгэр уол-лара Василий сулууспа-лыыр чааһын командова-ниетыттан махтал сурук кэллэ. Онон буойун Васи-лий Седалищев бойобуой уонна политическай бөл-лөһүнүн биир бастыра буолбутун, соруудагы эг-нилэ суох толорорун, дыссиплиниэлээгин, үлэ-

ни таптырын, Комму-нистическай партия, со-ветскай норуот уонна Са-былениннээх Күүстэр бо-йобуой иттиэнэ үлэһэ үгүс-үгүстөрүн саллааччынан буолбутун, туһунан этил-лэр.

Эдэр буойун билигин бойобуой техниканы баһы-лааһына уонна ону ту-һаныыга дьоруудааһын, дуулуурдааһын, биригэ-сулууспалыыр таһаарыс-тарыгар амарах сыһыан-

нарын, кинилэргэ мэлдьи көмөлөһөрүн, хайдахтаах даҕаны бойобуой соруудагы толорууга тулуурдааһын үрдүктүк сыаналыыллар. Ону командованиеттан 13 төгүл махталы ылбыта да-ҕаны толору көрүһүлүр.

Биир дойдутаахтыт би-һиги кини-нэлэмэ дойдубут араас омуутарын уолаттарына кытта биригэ-ытын нэһин чистээхтиҥи толоро сылдьарынан кини төрөппүттэрин Анастасия Яковлевна уонна Васи-лий Петрович итинтэн эбэрдаллыбит.

Ойууру уоттан харыс-тааһына үгүс өрттөөх үлэ ыһыллар. Бу дьыл олунньу 20 күнүгэр ити болпуруос райсовет испол-кокуугар көрүлүн туһаан-наах быһаары ылыллы-быта. 8 киниттэн астааһа-таах оройуоннааҕы ко-миссия тэриллибитэ, селс-кай Советтар исполком-нарын председателлэрэ уоттан сэрэхтээх буолуу дьаһалларын күһүрдэр-

та, кини өйдөтүү үлэни мытарса эбэрэллээһин дьиннэри бары нэһиллээхтэргэ доброво-лай баһаарынай дружина-лар, тройкалар тэрилин-нэлэр. Оройуон кинин тэриятэлэра, предприятие-лэра оперативнай былаан-на олоһуура, график бы-һаарыттан дуһууруу ба-һаарынара олохтохто. Онуоха туһааннаах сала-йааччылар — былааннаах дьоннору, техникаларын дуһуурууга таһаа-рыта сирэй эппиккэни сүгэллэр. Үөрэнээччилэр хонутта, тыада экскур-силларга сылдьалларыгар уоту туттубат буолуула-рын оскуолалар админис-трациялара кытаанах контуруолга ылаахтаах-тар.

Бу күнүгэр кураан кэмгэр туралларынан ойуурга үлэһиттэр тыада сылдьааччылар булчуттар уоттан сэрэх-тээх буолуу бары быраа-былаларын тутуһуох, ба-һаар турар түбэлтэтигэр тутта умуруорар дьаһа-лылаах уонна туһааннаах тэриятэлэргэ биллэрэ ох-суох тустаахтар.

Л. НЕУСТРОВ,
ойуур харыстабылын инженерэ.

70004 №-дээх сэттеах. Итиннэ үп киниритэ олус сэмэй. Кини, сүрүннээн, иһэллэһиттэри эһэтэнигэ, эдэрдэри үөрэтэрингэ, ыһаммат дьонго мате-риальнай көмөнү огоруу-га туһуланнааххаах эһэ. — общество секретара дьахталлар оройуоннааҕы конференцияларын трибу-намыттан итиннэ эһитэ эрэри, хамсааһын та-һаарылыыта.

Баҕар, бидиҥи бары кистээн ити алдырхай бидиҥини түмүбүтүттан, атын дьон дьылгаларын булгу сэрөөбүтүттан үө-рэнбит буоларай? Оһүө-рэннээххит. Оччолго иһи-лэр олохторун бэрт кы-ратык да буоллар чэчэ-тарга, ыар таһаарс буол-бут санаа ыһааһыларын көтөхсөргө кыһаныдыт.

М. СИДОРОВА.

1982 сыллаахха дьэри урунку «Сельхозхимия» холбоһукка үлэһиттэ. Ити кэмтэн эмиз пара-лчтаан инбэлиит буолбу-та. Кэргэнэ Мария Пав-ловна эмиз үрдүк үөрөх-тээх култура үлэһитэ этэ. Билигин эмиз инбэ-литтэ. Үрдүк үөрэхтэннэ, үчүгэй специалист аатын ылан үөрө-көгө үлэһин сылдьыбыт дьон ыарахан-нык малдьап эппиккэ олохтон туора быраабыл-лыытытара төһөлөөх ыа-рахан буолуой? Доруобу-йаларын туругунан үлэни кыайбаттар сорох үлэлэр-гэ ылыллар балаһыанньа-лара суох. Оттон пенсия-лара иккэһиннэри кэһэ холбоон ыйга 280 солк.

— Олус бүдүгүрэ кы-р дьыбатах буоллахтыт, бирдэ эмэ мааныга таҥ-нар таҥас эмиз наада. Кыһыт СКТУ-ну эһинил

бүтэригэ. Улаатан эрэр киһи эмиз өбөлгөр кэһэ-лэринэн таҥастаһан ба-дарар быһылаах да, са-ба санаран нэһиллэбит. Уолбуттар кыра, мал-дьаар дьин букатын да кы-һаммат көрүстэбит. Сото-ру пенсия эһиллэр дьин үөрлэ сылдьаллар. Уол-бун уонна кэргэммин ити биотогунан эһитир дьон-го көрдөрүөхпүн баҕар-бытым да, дьон барыта мөһөөхтөөбүтүн, бэс уон-нуулааһынан тэһимнэте сылдьаллар. Бидиҥи кур-дук кыра харчылаах дьон чугаһа суохтут быһыы-лаах. Эһи, эһит-аппыт да ыараабыта сүрдээх, аны квартира, уот иһин төлүүххэ наада. Харчы уу сүүрүтүн курдук аһар-урут, тэриятэлээх эрдэх-питинэ, сит көмөлөһөр эһилэр. «Сельхозхимия» эһилэр. «Агротехснаб» холбо-

һуодуттан онтукабытыттан да малдыдыт. Оройуон-нааҕы обществобит тэри-тэ сыһаарыахтыт дьэби-тэ да, тоҕо эрэ биллэби-тилэр. Арааһа, ным да ылыбата быһылаах. Ва-сий эмиз көмөлөһүт дьин көрдөрүөхпүн ты-лым да тахсыбат. — Кон-стантин Яковлевч күл-дыл сыһыан сирэй-ха-рада балаача сырдаабыт көрүгүтээх олорон сөһөр-гүннэр. Кыһынын дьылэра тыһынынан буртучуһун киһи хамсаан да дуула-һар буолар. Дьин кэргэн остоул, олоппос нэһилэ баттар куукуматтар сип-миллэр. Тулуурдаахтара Константин Яковлевч бэргэһитин, иһтээх сонун кэргэн саалаа тахсан те-левизор көрөт.

Хаһан эрэ Амиа Ачча-кыа чэһин буолуу хай-дахтаах улахан дьолун

налдьан сытан хаалла-хына эрэ толору өйдүү-рүт туһунан эппитэ өй-бөр кэлэ турар. Арай и-һилэр онуларгыгар мин буолуум? Ыарахан, олус ыарахан. Оттон тастыты-гар итиннэ эрйидээх олохтоох, дьылгаларынан атаҕастаммыттар баалла-ра чэлэки дуо?

Ханнын эрэ уурааһы-нан, быһаарыһынан буол-бана, иһилээх кинилэн сыһыһыһаан да салайта-ран үлэ мытыллыһан сөп этэ эбэт. Холобур, В. М. Протодьяконов председа-телээх «Вахсы» совхоз профкома анал комиссия тэрийэн Совет террито-риятыгар олорор ыһа-маттар, инбэлииттэр олох-торун дьаһахтары үөрт-тэ уонна көмөнү огоруу-га практикескай дьаһа-лары олохтоото. Толоон уонна Чыаллара баһуе-

лэһитигар барыта 16 итиннэ категорияда кин-нэр. Дьон олоһоллор. Профком кинилэргэ бары-ларыгар туспа дастабы-рыаннаа туһтарда. Онон 4 пуун баар. Дастабы-рыаннааны бас бэлэччи олохтоох Култура дьин-лэригэр ыттыллар дьа-һалларга, баанньыкка бохсо сылдьара көтүл-лэр, транспорт онотунан бохсо туһанар. Оту, маһы тийэтири иһин төлөбүрү, олохторунан дьаһахтары-нан көрөн, сороһор бары-тын, сороһор 50 эбэтэр 30 бырыһыанын профком уһунар. Сорохторго биэр бириэмэлээх материал-най көмө огоруллубут.

Вахсылар холбоһуу-рын батыһалларыгар ба-ры профкомнарга кыахтар бааллар.

— Инбэлииттэр оро-йуоннааҕы обществолара

